

Evidencijski broj / Article ID: 12360425
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Naslovnica

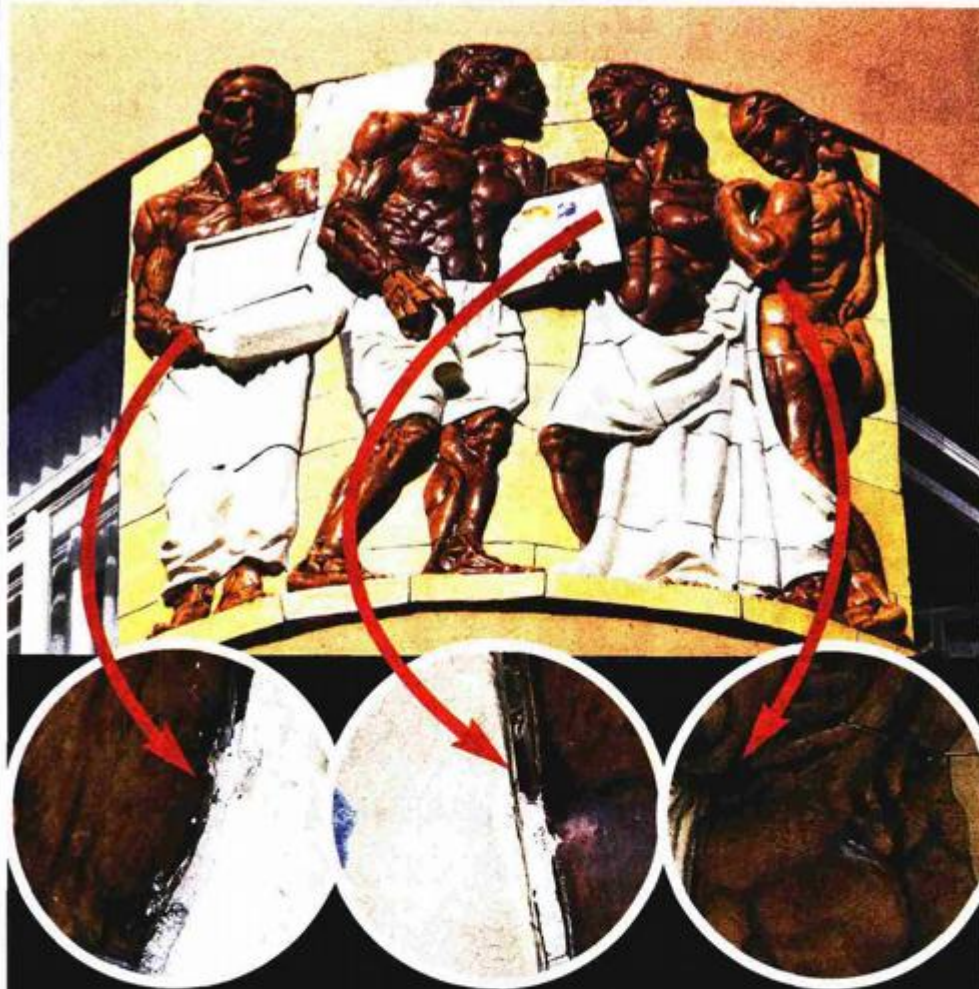
EPILOG KULTUROCIDIA

Meštrovićev ^{→STR.}₁₆
reljef zakitan,
nitko nije kriv
za oštećenja

Otkriveni 'Seljaci' koji su bili oštećeni pri p

Meštrovićev reljef zakitan, za rupe nitko nije kažnjen!

Prije nego što smo otkrili slučaj oštećenja su pokušali prikriti i zataškati

U rupe su radnici namjeravali pričvrstiti skelu za obnovu fasade

Rupe su pokrpane gipsom i obojene smeđom bojom kako se ne bi primijetile

Damir Anić za kulturocid nije prijavljen jer je dao 70 tisuća kuna za sanaciju i restauraciju spomenika

ostavljanju skela na zgradi Anić Holdinga

PIŠE **GORAN PENIĆ**

Reljef Ivana Meštrovića "Seljaci", nakon što je više od tri godine bio zaklonjen reklamama i opasan skelama te pošto je Jutarnji list u travnju 2009. otkrio da su radnici Anić Holdinga pri obnovi kuće željeznim šipkama oštetili vrijedno umjetničko djelo i pokušali prikriti kulturocid, napokon je otkriven!

To je prvi zagrebački javni spomenik slavnoga kipara koji je 1907. godine postavljen na pročelje kuće Popović na Trgu bana Jelačića 4.

Izveden je u polikromiranoj glaziranoj keramici, koju Ivan Meštrović nikad dotad ni poslije nije upotrebljavao, a prije samog oštećenja bio je u lošem stanju zbog nebrige odgovornih osoba u Zavodu za zaštitu spomenika kulture.

Kazna do 500.000 kuna

Nakon što smo fotografijama koje nam je ustupila kiparova obitelj uspjeli dokazati da se nevjestim prikrivanjem tragova oštećenje reljefa pokušalo zataškati, temeljita analiza inspekcije Ministarstva kulture i Hrvatskog restauratorskog zavoda u svibnju 2009. godine pokazala je da smo bili u pravu. Međutim, zbog toga investitor nije odgovarao, iako je tada iz Ministarstva kulture bilo najava da će protiv Damira Anića podnijeti prekršajnu prijavu zbog uništenja spomenika i pokušaja prikrivanja kulturocida.

Predviđena kazna za to bila je od 50 do 500 tisuća kuna, a Anić Holdingu se mogla i oduzeti dozvola za rad na zaštićenim spomenicima kulture. No, od toga nije bilo ništa jer su u Ministarstvu kulture ustvrdili da je Anić surađivao na obnovi te da nema potrebe za podizanje prekršajne prijave. Bez sankcija je ostao i tadašnji zamjenik pročelnice Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture, Silvije Novak, na temelju čijeg je pogrešnog zapisnika policija utvrdila da nije bilo oštećenja na reljefu, premda smo mi dokazali da je oštećenje nastalo upravo pri postavljanju skela za

Zamjenik pročelnice za zaštitu spomenika, koji je htio sve prikriti, unaprijeđen

reklamu, a da su nakon otkrića Jutarnjeg, preko noći, rupe pokrpane gipsom i obojene. Silvije Novak nakon toga je tek nakratko suspendiran, ali je poslije potihno vraćen na posao. Nedugo zatim čak je i promoviran u pročelnika Zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode, u kojem i danas radi.

Zaradio na reklamama

Jedina kazna za vlasnika Anić Holdinga bila je što je

morao snositi troškove sanacije i restauracije reljefa "Seljaci", što je stajalo oko 70 tisuća kuna.

Za njega to nije predstavljalo prevelik problem jer je samo na toj kući zaradio oko 1,8 milijuna kuna. Naime, jedna takva reklama, postavljena u samom središtu Zagreba na Trgu bana Josipa Jelačića, može mu donijeti prihod od oko 50 tisuća kuna mjesečno, a kako su se reklame na kući Popović izmjenjivale više od tri godine, nije teško zaključiti da je Damir Anić samo na tome zaradio poveću svotu. Da ne spominjemo ostale reklame po gradu koje nose potpis te tvrtke i također godinama donose profit Anić Holdingu.

Restauratorski radovi na Meštrovićevoj reljefu trajali su od 1. srpnja do 7. kolovoza 2009. godine, a izvodili su ih stručnjaci Hrvatskoga restauratorskog zavoda pod vodstvom Romane Jagić.

Popunjene i fuge

Osim saniranja oštećenja, restauratori su nanovo popunili fuge, zamijenjeni su i dijelovi keramičkih pločica, a izrađena je i rekonstrukcija na nozi lika s kukuruzom. Također, pri obnovi su upotrebljavane boje za staklo i keramiku, a stavljen je i zaštitni premaz.

Četiri rupe koje su nastale nakon što su Anićevi radnici pričvrstili skele za reljef popunjene su poliesterkim kitom. ●

Prvi javni spomenik Ivana Meštrovića u Zagrebu i šire

O nastanku Meštrovićeve reljefa malo se zna. U knjizi Irene Kraševac o slavnom kiparu piše da je reljef postavljen 1907., na 30 metara visine kuće trgovca Popovića na samom Trgu bana Jelačića. To je ujedno bio i prvi Meštrovićev javni spomenik na zagrebačkom području i šire. Dugačak pet metara, reljef prikazuje grupu likova koji simboliziraju trgovinu. Kako je uspostavljena suradnja

Ivana Meštrovića s arhitektima kuće Popović, Aladarom Baranyaijem i Slavkom Benediktom, ne zna se pouzdano. Kipar je iz Beča poslao fotografiju reljefa napravljenu u sadri kao prijedlog arhitektima, a poslije je od modela u tvornici Kalina u Zagrebu izrađen keramički reljef. Takvi reljefni keramički fasadni ukrasi bili su česti na pročeljima trgovačkih i poslovnih kuća u razdoblju secesije. ●